

CUPRINS

Cuvânt-înainte	3
Prefață	4
Partea I – Modele de teste	10
Partea a II-a – Model de rezolvare cu argumentare extinsă	101
Partea a III-a – Baremuri de autoevaluare	123
Partea a IV-a – Teste grilă pe lecții cu soluții.....	244
Partea a V-a – Teste suplimentare cu rezolvări	304
(conform noului model de subiecte BAC 2017)	
Logică – Glosar	319
Bibliografie	339

TESTUL 23

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Dacă termenului *inferență* i se adaugă proprietatea *imediată*, noul termen obținut, față de termenul *conversiune*, va avea:
 - a. extensiunea mai mare;
 - b. intensiunea mai mică;
 - c. extensiunea mai mică;
 - d. intensiunea și extensiunea identice.
2. Din punct de vedere intensional, termenul *vid* este:
 - a. abstract;
 - b. relativ;
 - c. nevid;
 - d. negativ.
3. Termenii *propoziție categorică universală* și *propoziție categorică negativă* sunt în raport de:
 - a. contrarietate;
 - b. identitate;
 - c. ordonare;
 - d. încrucișare.
4. Subiectul logic al propoziției *Păsările zboară* este:
 - a. păsările;
 - b. sunt;
 - c. păsările care zboară;
 - d. propoziția nu este categorică.
5. Propoziția *București este capitala României* este:
 - a. particulară afirmativă;
 - b. particulară negativă;
 - c. universală afirmativă;
 - d. universală negativă.

6. Fiecare premisă a unui raționament inductiv este, față de concluzie:
- mai generală;
 - spune mai mult decât concluzia;
 - cel puțin probabilă;
 - mai puțin generală.
7. Într-o demonstrație, raționamentul reprezintă :
- teza de demonstrat;
 - o propoziție adevărată sau falsă;
 - fundamentul demonstrației;
 - procesul de demonstrare.
8. În cazul inducției complete:
- se operează cu clase finite de obiecte;
 - premise adevărate pot conduce la concluzii probabile;
 - concluzia este mai generală decât toate premisele luate laolaltă;
 - se trece de la general la particular, în cadrul unei clase finite de obiecte, după analiza tuturor cazurilor.
9. În cazul unei inducții incomplete, concluzia:
- are caracter amplificator;
 - derivă dintr-un număr infinit de premise;
 - spune mai puțin decât premisele din care este dedusă;
 - este întotdeauna adevărată.
10. Clasificarea termenilor, după numărul obiectelor din extensiune, în *singulari* și *generali* este o clasificare:
- incompletă;
 - corectă;
 - imprecisă;
 - prea abundentă.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- Nicio operă literară anonimă nu are autor cunoscut.*
- Unele persoane nu sunt comunicative.*
- Toți preoții sunt bărbați.*
- Unele medicamente sunt substanțe chimice.*

A. Precizați formula propoziției 4.

2 puncte

- B. Construiți, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1 și supraalterna propoziției 2. **6 puncte**
- C. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **10 puncte**
- D. Reprezentați prin metoda diagramelor Euler propoziția categorică 2. **4 puncte**
- E. Doi elevi, X și Y, au următoarele opinii:
X: *Dacă unele inferențe sunt silogisme, atunci toate silogismele sunt inferențe.*
Y: *Dacă unii medici nu sunt oameni, atunci unii oameni nu sunt medici.*
Pornind de la această situație:
- formalizați demersul logic specific celor două raționamente; **4 puncte**
 - explicați corectitudinea raționamentelor formalizate. **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

- A. Fie următoarele două moduri silogistice: *eio-2*, *eao-3*.
- Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. **8 puncte**
 - Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea oricăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns. **4 puncte**
- B. Construiți, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural, un argument valid cu două premise, prin care să justificați propoziția *Aristotel a fost logician*. **8 puncte**
- C. Fie următoarea definiție:
Păsările sunt animale zburătoare.
- Precizați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
 - Menționați două reguli de corectitudine a definirii, diferite de regula de la punctul a., și construiți, pentru fiecare dintre acestea, câte o definiție care să le încalce. **8 puncte**

BAREM DE AUTOEVALUARE
Testul nr. 23

SUBIECTUL I (30 de puncte)

– câte 3 puncte pentru fiecare răspuns corect, astfel: $10 \times 3p = 30$ puncte

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
a	d	d	a	c	d	d	a	a	b

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

A. precizarea formulei propoziției 4 : **SiP** 2 puncte

B. – câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a subalternei propoziției 1 și supraalternei propoziției 2. 2x1p=2 puncte

Subalterna propoziției 1 este **SoP**.

Supraalterna propoziției 2 este **SeP**.

– câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a subalternei propoziției 1 și supraalternei propoziției 2. 2x2p= 4 puncte

Subalterna propoziției 1 este **Unele opere literare anonime nu au autor cunoscut**.

Supraalterna propoziției 2 este **Nicio persoană nu este comunicativă**.

C. – câte 1 punct pentru aplicarea explicită a operațiilor de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4 , în limbaj formal. 2x2x1p= 4 puncte

Propoziția 3 (SaP)

Operația de **conversiune** a propoziției 3 este: **SaP** → **PiS**. Deci, **conversa** propoziției 3 este: **PiS**.

Operația de **obversiune** a propoziției 3 este: **SaP** → **Se \bar{P}** . Deci, **obversa** propoziției 3 este: **Se \bar{P}** .

Propoziția 4 (SiP)

Operația de **conversiune** a propoziției 4 este: **SiP** → **PiS**. Deci, **conversa** propoziției 4 este: **PiS**.

Operația de **obversiune** a propoziției 4 este: **SiP** → **So \bar{P}** . Deci, **obversa** propoziției 4 este: **So \bar{P}** .

– câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4; 2x1p= 2 puncte

– câte 2 puncte pentru derivarea, în limbaj natural, a obversei fiecăreia dintre propozițiile 3 și 4. $2 \times 2p = 4$ puncte

Propoziția 3 (*Toți preoții sunt bărbați*)

În limbaj natural, **conversa** propoziției 3 este: **Unii bărbați sunt preoți.**

În limbaj natural, **obversa** propoziției 3 este: **Niciun preot nu este femeie.**

Propoziția 4 (*Unele medicamente sunt substanțe chimice*)

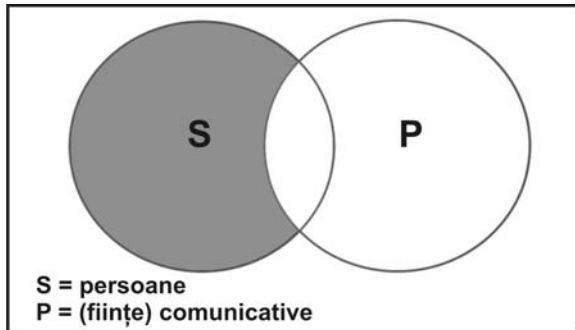
În limbaj natural, **conversa** propoziției 4 este: **Unele substanțe chimice sunt medicamente.**

În limbaj natural, **obversa** propoziției 4 este: **Unele medicamente nu sunt substanțe non-chimice.**

Sau: **Unele medicamente nu sunt non-substanțe chimice.**

Sau: **Unele medicamente nu sunt substanțe care nu sunt chimice.**

D. reprezentarea prin metoda diagramelor Euler a propoziției categorice 2 (*Unele persoane nu sunt comunicative*): **4 puncte**

E. a. câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre opiniile celor doi elevi: $2 \times 2p = 4$ puncte

Elevul X: **SiP** → **PaS**

Elevul Y: **SoP** → **PoS**

b. câte 2 puncte pentru **explicarea corectitudinii logice** a celor două raționamente: $2 \times 2p = 4$ puncte

Elevul X: **SiP** → **PaS**: **conversiune nevalidă**, deoarece încalcă legea distribuirii termenilor. Termenul P este distribuit în concluzie fără a fi distribuit și în premisă.

Elevul Y: **SoP** → **PoS**: **conversiune nevalidă**, deoarece încalcă legea distribuirii termenilor. Termenul S este distribuit în concluzie fără a fi distribuit și în premisă.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. 1. – câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date (*eio-2* și *eao-3*), astfel: $2 \times 2p = 4$ puncte

Modul *eio-2* are schema de inferență:

PeM

SiM

SoP

Modul *eao-3* are schema de inferență:

MeP

MaS

SoP

– construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă oricăruia dintre cele două scheme de inferență: Modul *eio-2*:

4 puncte

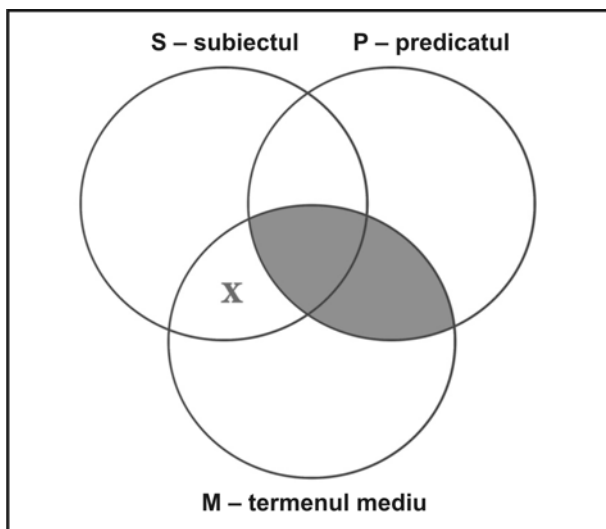
Niciun test dificil nu este de logică.

Unele exerciții sunt de logică.

Unele exerciții nu sunt teste dificile.

2. – reprezentarea grafică, prin intermediul diagramelor Venn, a oricăruia dintre cele două moduri silogistice date: **3 puncte**

Reprezentarea grafică a modului silogistic *eio-2* este următoarea:

– **precizarea deciziei** privind validitatea modului silogistic reprezentat grafic: **1 punct**

Conform reprezentării prin diagrama Venn, silogismul *eio-2* este **valid**.

B. – construirea, **în limbaj formal**, a argumentului valid care să justifice propoziția dată (*Aristotel a fost logician*). **4 puncte**

MaP

SaM

SaP

– construirea, **în limbaj natural**, a argumentului valid care să justifice propoziția dată. **4 puncte**

Un **silogism în limbaj natural**, corespunzător schemei de inferență *aaa-1*, este:

Creatorul logicii a fost logician.

Aristotel a fost creatorul logicii.

Aristotel a fost logician.

C. a) – **menționarea oricărei reguli de corectitudine** pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

O regulă de corectitudine încălcată este **regula adecvării**. Definitorul trebuie să revină întregului definit și numai acestuia. Altfel spus, definitorul trebuie să desemneze toate obiectele desemnate de definit și numai pe ele (identitate extensională).

b) – câte 2 puncte pentru **enunțarea fiecăreia dintre regulile de corectitudine** a definirii, diferite de regula de la punctul a). **2x2p= 4 puncte**

Regula definirii afirmative: definitorul trebuie să spună cum este definitul și nu cum nu este.

Regula clarității și preciziei: definitorul trebuie să fie formulat în termeni clari și preciși. Definitorul nu trebuie să conțină metafore sau alte figuri de stil, termeni vagi, expresii excesiv de tehnice sau ambiguități și să nu fie prea complicată.

– câte 2 puncte pentru **construirea fiecăreia dintre definițiile cerute:** **2x2p= 4 puncte**

European = *df* persoană care nu locuiește nici în America, și nici în Asia.

Timpul = *df* focul în care ne ardem existența. (*Friedrich Nietzsche*)